

232. Bijbeltaal (met dank aan Hanneke)

1. Er zijn heel wat bijbels: de armenbijbel (de biblia pauperum), de bajesbijbel (Jaarboek 2007), de groene bijbel en de bijbel van 52 bladen. Op de school met de Bijbel wordt meestal niet meer met de Statenvertaling (mét bijbelbeslag!) gewerkt. Sommige gezinnen hebben de Deux-aesbijbel als familiebijbel, soms nog met gotische letter (Duitse letter). Bekend zijn ook de zakbijbel, de huwelijks- en kanselbijbel, de rabbijnen- en de rijmbijbel en de kinder- en platenbijbel. Sommigen gedragen zich on-Bijbels, bijna als in de voor-Bijbelse tijd. Sommige Bijbelwoorden zijn heel populair bij gedreven bijbelverspreiders. Volgens de Bijbel is 'het scheppingswerk in zes dagen' het hexameron. Indiapaper is dundrukpapier voor bijbels.

2. De Bijbel (Sacra Scriptura, de (Heilige) Schrift, H.S.), de Koran aanvaarden, dat is: het christendom, de islam omhelzen. Hij zei: 'Abba, Vader, alles is U mogelijk' (Marcus 14, vers 36 of 14:36). Als de rechte Adam komt, gaat Eva mee. Piet is mijn neef van Adamswege. We schrijven dat maar net zo als 'van Godswege'. Ahasverus was de Wandelende Jood, deze staat echter niet in de Bijbel vermeld. Uit Openbaringen (de Openbaring van Johannes, de Apocalyps(e)) citeer ik: 'Ik ben de alfa en de omega'. De Bijbel kent het aloëttje ook als specerij uit het aloëhout. Alle huidige hoofdstukken (kapittels, kapitelen) zijn canonieke Bijbelboeken (ze behoren tot de canon), van de apocriefe boeken noemen we: Judith en Ecclesiasticus. Ook Habakuk en Haggai (Haggai) zijn Bijbelboeken. Poerim is het Hamansfeest. Hermeneutiek is Bijbeluitlegging.

3. De asherakat stamt van een Engelse merknaam, genoemd naar de semitische godin Asherah, verwant aan Baäl. Het oplossen van de milieuproblematiek is als het bouwen van een toren van Babel. Baths is het meervoud van een inhoudsmaat van ongeveer 36 liter. Het bdellium is een welriekende gom (ook: bedolah). Met de oude en nieuwe bedeling worden het Oude en Nieuwe Testament (Nieuwe Verbond, Nieuwe Wet, Novum Testamentum) bedoeld. De vorst der demonen wordt aangeduid met Beëlzebul (Beëlzebub). Met de bekkeneelberg (Statenvertaling: hoofdschedelplaats, NBV (Jaarboek 2007, Nieuwe Bijbelvertaling): Schedelberg, Schedelplaats) wordt Golgot(h)a bedoeld. In het gezin van aartsvader Jakob was Benjamin de benjamin van het gezin. De biblebelt (Van Dale beschouwt dat wat kapitaler) en de Bijbelgordel lopen dwars door Nederland. Houd je verre van bibliolatrie en -manie (bibliomantie is iets anders). De Bijbelgetrouwheid van ketters is vaak zeer groot. Hij lijkt er een uit de arke Noachs (Noë's). Met de olijfhof (olijvenhof) aan de voet van de Olijfberg wordt letterlijk Gethsemane bedoeld. Zingen ze daar nog onberijmde psalmen?

4. Het Bijbellezen (je kunt ook koffielezen!) gebeurt vaak na de maaltijd. Een bijbeltegel bevat Bijbelse motieven. Een boanerges is een heftig man, een prediker die gloeit van geestdrift en blaakt van vurige geloofsijver. Of de bode der goden nu wel of niet komt, je kunt zo rijk zijn als Boaz. Een staande uitdrukking is: een vaste burcht is onze God. Een lofzang aan de Bijbel ontleend, is een canticum (kantiek). De kerkelijke feestdag Driekoningen refereert aan Caspar, Melchior en Balthasar. De catenen zijn Bijbelverklaringen, met name uit de kerkvaders. De codex argenteus is het enige handschrift van Wulfila's Gotische Bijbelvertaling. Een concordantie is een register van Bijbelplaatsen. Het verhaal van David en Goliath leidde tot andere david-en-goliathverhalen. Hij is niet onbesneden van lippen. Het boek van Johannes is een openbaringsboek. De Messias is de Opgang uit de hoogte. Er is maar één Oude van dagen.

5. Opa, waar is je davidsdeken (het woord staat niet in de Bijbel, wel in Van Dale, lees 1 Koningen 1, vers 1-4 (1:1-4) maar eens)? Deo volente (volente Deo) wordt afgekort als D.V. De deuterocanonieke boeken worden wel in de Kerk van Rome erkend, maar niet door de protestanten. Hij was ten dode opgeschreven. Laat de doden hun doden begraven. Egypte had drekgoden volgens Ezechiël 6. Edik is in Bijbeltaal azijn, duivenmest is een onbekende plant. Een enakskind is een reus van een kerel, een enfant prodigue is een verloren zoon. Na de epistellezing volgt normaliter een lezing uit de evangeliën.

Een voorbeeld van een apocrief evangelie is het Thomasevangelie. Ga niet te snel 'de weg van alle vlees'. De faraomier is een plaagmier. Als iets naar de gallemieze(n) gaat, moet je denken aan het Hebreeuwse woord voor kiezels, puin, gruis. In een gedenkoffer kun je niets bewaren. De Jehova's of Jehova's getuigen brengen het godswaard, Gods Waard.

6. Als je in je knollentuin bent, ben je in je hof van Eden. Adam en Eva hadden oorspronkelijk hun domicilie in de Hof van Eden. In Mattheus 27, vers 22 (27:22) lezen we: vandaag hosanna, morgen kruisigt hem. Huidvraat kan melaatsheid zijn. Ik ben op het verzoek van de vrouw ingegaan en tot haar ingegaan (ingekomen). De zevendedagsadventist was helemaal into de Bijbel, maar ook into de Japanse cuisine. De Itala is de benaming voor de oudste Latijnse Bijbelvertaling (later vervangen door de Vulgata; men spreekt thans van pre-Vulgaatteksten of vetus latina). Een synoniem is Vulgaat, de herziene Vulgaat of Nova Vulgata dateert uit 1986.

7. Een jobstijding maakte een einde aan het jobsgeduld van Job. Een jodengenoot of proseliet is een niet-Jood, die tot het joodse geloof overgegaan is zonder zich te laten besnijden. Hij is een echte jonas, hij kijkt altijd als Jonas in de walvis. Als 't David en Jonathan is, betreft het twee dikke vrienden. Leven als Kaïn en Abel geeft veel onderlinge strijd (en kaïnisme?) Ploegt deze dicteeauteur met andermans kalf? Was zij een Kanaänitische? De katharen zouden geen nakomelingen moeten hebben, maar ja, het vlees, hè? Gods knecht kreeg kracht naar kruis.

8. In de Bijbel staan Krethi en Plethi (een soort lijfwacht van keurtroepen) voor Jan Rap en z'n maat. Een kind van Laban is blank (het witte schaap). Vee of tuig van Laban is vee of tuig van de richel. De Leidse Vertaling is van Kuenen, Hooykaas, Kosters en Oort. De letter doodt, maar de Geest maakt levend (2 Korinthe 3, vers 6 (3:6)). De leviathan is een mythisch monsterachtig waterdier. De passie is het lijdensverhaal. Van huis uit waren ze luthers. De Maker is de Schepper. Mannin is vrouw (Hebreeuwse woord: isja), ter onderscheiding van de man (isj).

9. Een bedrijvige martha is een zorgvolle drukke huisbestierster. De Zoon des mensen, de Mensenzoon, is Christus. Het mincha is het namiddagoffer of -gebed. 'Hij ziet zo zwart als een molik slaat terug op het Hebreeuws. Een kind van Naboth is een stijfkop. Neig uw oor naar (de quakers zouden zeggen: sidder voor) het woord van de Heer. Heb je ergens hiervoor al een associatie met aloë's ontdekt? De oudvaders leefden voor de zondvloed. Paralipomena zijn toevoegsels aan wijsgerige geschriften. De paradijsboom is de kennisboom en de paradijsslang heeft Eva verleid. Pietluttig komt van de Bijbelse landnamen Put en Lud. Je hebt kleine, grote, vroege en late Profeten. Enkele Bijbelboeken zijn protocanoniek (van het begin af aan). Jezus Sirach echter is een deuterocanoniek Bijbelboek. Stenen tafelen zijn tafelen der wet.

10. Een sjofar is een ramshoorn. Lees eens wat uit het boek der Richteren. Op haar vijftigste kreeg zij een sara. Genesis is het scheppingsboek over het scheppingsverhaal. Sommige bijbels zijn in segrijn gebonden. De donder is de stem des Heren. Volgens de Liesveldtbijbel is al ons weten maar stukwerk. Hoed u voor dit eenentwintigste-eeuwse sodom en gomorra. Uit de tale Kanaäns van Daniël 13 kennen we een kuise suzanna. De terafim zijn godenmaskers. De Thabor (Tabor) is een berg in Palestina. De Thora beslaat de vijf boeken van Mozes. Iedere protestant is een paus met de Bijbel in de hand. De Parakleet is de Trooster, de Voorspraak. Je moet niet de mug uitziften en de kemel doorzwelgen. Hij werd tot zijn vaderen vergaderd. Vrijdenkers en de franc-maçonnerie houden zich maar betrekkelijk aan de Bijbel. De taal van West-Goten (Visigoten) komt in Bijbelfragmenten voor. Dat gaat erin als Gods Waard in een ouderling. Hij liet geen zaad na. Een zebedeus is een weerloze tobber. Wat de Bijbel is voor dominees, dat is de Grote Van Dale voor de overige zeurkousen. Na mij de zondvloed! Ken je de gelijkenis van de verloren zoon?

Rein Leentfaar